

Итак, одним из важнейших принципов правового государства является верховенство права. Согласно строго юридической характеристике, “право” есть критерий юридической правомерности, своего рода социальный знак того, что человек вправе или не вправе делать, как он вправе или не вправе поступать. Но что и кто устанавливает определенные нормы, правила поведения людей, руководствуясь которыми люди знают: это делать можно, а этого делать нельзя, не положено? Не положено чем и кем?

Еще в древнегреческих мифах была сформулирована идея о том, что есть право по природе, т.е. естественное право, и право по человеческому установлению, т.е. “позитивное” право. И если естественное право неизменно, как неизменна природа, то “позитивное” право изменяется и по содержанию, и по самому пониманию права. До второй половины XVIII в. в Европе господствовало традиционное, этатистское понимание права, согласно которому государство устанавливало общеобязательные нормы (правила поведения людей). Однако в дальнейшем под правом понималось нечто совершенно другое – это нормативная система, которая выражает волю граждан государства и стоит на страже правопорядка и законности.

В современной политико-правовой науке в виде естественных признается система гражданских (личных) прав, которые содержатся во Всеобщей Декларации прав человека (1948г) и других международных актах. Одновременно углубляется понимание права, как ценности, которая является началом всех либерально-демократических ценностей. В литературу появился новый термин “правозаконность”, означающий строжайшее и неукоснительное проведение в жизнь не права вообще, а норм гуманистического права – основных прав человека, общедемократических правовых принципов, частного права, независимого правосудия. Исходя из такого понимания права, можно сказать, что правовое государство – это государство, в котором осуществляется верховенство права над властью.

КОНСТИТУЦИОННАЯ РЕФОРМА В РАЙОНЕ ПРОЦЕССА
ТРАНСФОРМАЦИИ УЧАСТИЯ ЖИТЕЛЕЙ ОБЩЕСТВА

2000

6 10

9

Романюк О.І.

КОНСТИТУЦІЙНА РЕФОРМА В КОНТЕСТІ ПРОЦЕСУ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Ідеальної моделі конституції, яка б задовольнила будь-яке суспільство, немає. Як основа усієї нормативної бази функціонування суспільства, конституція повинна урахувати специфіку конкретного етапу його розвитку.

Сучасне українське суспільство належить до типу перехідних. Трансформуючи свої системні основи, воно намагається перейти до нової якості. Конституційні акти перехідних суспільств не можуть копіювати конституції сталих ліберальних демократій, бо перехідні суспільства мають неконсолідовані політичні системи, реакційні тенденції політичної поведінки, іншу політичну культуру. Впровадження у перехідних суспільствах ліберально-демократичного конституційного устрою найчастіше призводить до анархії та, як наслідок, до згорання демократичного процесу. Для того щоб подолати шлях до ліберальної демократії, транзитивні демократії мають бути обороноздатними – вони повинні конституційними способами унеможливити діяльність деструктивних (стосовно орієнтації суспільного розвитку) сил. Як це не парадоксально, але для того щоб швидше і послідовніше рухатися до якості вільного демократичного суспільства на етапі переходу демократичні процедури мають бути обмеженими.

Демократизація на пострадянському просторі ускладнюється бінарною структурою трансформаційного процесу, бо в його межах відбуваються дві трансформації: 1) соціально-політична – перехід від тоталітарно-комуністичної системи суспільних відносин до ліберально-демократичної; 2) національно-політична – розбудова на уламках радянської імперії національної суверенної державності. Бінарність спричиняє значне ускладнення структури політичної диференціації

М. И. Гинзбург доктор физико-математических наук, профессор
М. И. Гинзбург доктор физико-математических наук, профессор
М. И. Гинзбург доктор физико-математических наук, профессор

XVIII